

Νέος κοινωνικός διαχωρισμός

Της Τασούλας Καραϊσκάκη

Πεντακόσιες χιλιάδες νοικοκυριά, το 75% όσων έχουν λάβει στεγαστικά δάνεια, αδυνατούν να αποπληρώσουν τις δόσεις. Τα στεγαστικά αποτελούν το 61,6% των δανείων, ενώ το 31,2% είναι καταναλωτικά. Τις δόσεις των καταναλωτικών, όπως και των πιστωτικών καρτών, δεν πληρώνει ή καθυστερεί πολύ να καταβάλει το 65% των οφειλετών. Σε οριστική καθυστέρηση βρίσκονται δάνεια συνολικού ύψους 65 δισ. ευρώ, ενώ σε προσωρινή δυσκολία εξυπηρέτησης βρίσκονται δάνεια 35 δισ. ευρώ. Η μέση οφειλή ανά δανειολήπτη ξεπερνά τα 94.000 ευρώ. Από το 2011 και μετά χορηγήθηκαν 250.000

δάνεια από τις τράπεζες σε άτομα με ετήσιο εισόδημα μόλις 9.000. Σήμερα το 35,3% των δανειοληπτών αυτών είναι άνεργοι (έρευνα της Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών της ΓΣΕΕ). Σύμφωνα με την ίδια έρευνα οι υπερχρεωμένοι εμφανίζουν κατάθλιψη σε ποσοστό 45% στα αστικά κέντρα και σε υψηλότερο ποσοστό στην περιφέρεια.

Οι αριθμοί αποκαλύπτουν δύο όψεις της κρίσης. Τα ακανθώδη κατάλοιπα του υπερδανεισμού την εποχή κατά την οποία τα προϊόντα που κατείχε κάποιος καθόριζαν τη θέση του στην κοινωνική κλίμακα. Και την τραγική εξάρτηση του σημερινού αναξιοπαθούνα

από τον νέο δανεισμό. Στο πρώτο πεδίο, σε εμφανή στέριση έχει μετεξελιχθεί η προ κρίσης έλλειψη, που καλυπτόταν με τα αφειδώς χορηγούμενα δάνεια, τότε αφανής και συνήθως επίπλαστη, σύμπτωμα του εκρηματισμού της

μέσα σε ένα περιβάλλον οικονομικής αταξίας, φανατισμών, ανορθολογισμού και βίας, μαζικής ανεργίας, απώλειας της αξίας της εργασίας, εξάρτησης της εξουσίας από τις αγορές, μέσω του (δημόσιου) χρέους.

Σε αυτές τις συνθήκες τα

ψύχωση, που επιτρέπει μόνο έναν τρόπο κατανόησης της πραγματικότητας: χρήμα. Η απουσία του οδηγεί όλο και πιο έξω από τον κύκλο που περικλείει τα όντα σε μια κοινότητα δραστηριοτήτων και ικανοποιήσεων. Η ευκαιριακή απόκτησή του μέσω δανείων διογκώνει τα ιδιωτικά ελλείμματα, τα χρέη και το αίσθημα «πνιγμού».

Τα «κόκκινα» δάνεια δεν είναι απλή στατιστική. Η εξαγωγή της οικονομικής αντοχής των πολλών σε συνθήκες παρατεταμένης λιτότητας κάνει τον αέρα να μυρίζει μπαρούτι. Οι υποσχέσεις για επίλυση των προβλημάτων σκοντάφτει δι-αρκώς στην στολή, τις σκοπι-

μότητες, τη συναλλαγή, τις συντεχνίες, τις πολιτικές επιλογές που κατανέμουν -ακόμη- τα βάρη στις κατηγορίες πολιτών οι οποίοι παραδοσιακά δεν διέθεταν ισχυρά μέσα αδιαφάνειας και εκβιασμού. Ο πολίτης αλλάζει. Συγκρούεται, απελπίζεται, εσωτερικά ερειπωμένος και εξωτερικά δέσμιος των συσπάσεων του οικονομικού σύμπαντος και της λειψής κοινωνικής δικαιοσύνης.

Αν οι ηγέτες δυνάμεις δεν χαράξουν ένα υπαρκτό μονοπάτι προς μια ισχυρή ελπίδα -τον ύστατο αρμό συνοχής- δεν θα ψηλώσει το ηθικό που είναι αναγκαίο για να τεθεί σε λειτουργία η αποδομημένη ελληνική ατμομηχανή.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μειούμενης παραγωγής και της διογκούμενης κατανάλωσης, της εμπορευματοποίησης των πάντων, της δημιουργίας πλούτου από το ίδιο το χρήμα και τις άυλες χρηματιστηριακές πράξεις. Στο δεύτερο, η ένδεια εξαπλώνεται σαν λοιμός σε όλο και ευρύτερα πλήθη

άτομα χωρίζονται σε όσους μπορούν να πληρώσουν τα χρέη τους και σε όσους δεν μπορούν. Η αγορά προσφέρει σωτηρία μόνο σ' αυτούς που μπορούν να ξεχρεώσουν. Μια συρρικνούμενη μερίδα. Για τους υπολοίπους η επιβίωση αποβαίνει η μοναδική

Η ΑΥΓΗ

Τσαρλατάνος της πολιτικής

Μουλόπουλος Βασίλης

Παρακολουθώντας την ομιλία του κ. Ευ. Βενιζέλου την περασμένη Πέμπτη στη Βουλή για το σκάνδαλο των υποβρυχίων, αισθάνθηκα σαν θεατής μιας χοντροκομμένης φάρσας, σαν αυτή που ανέβασαν οι περιοδεύοντες στην επαρχία θίασοι-μπουλούκια την εποχή του Μεσοπολέμου. Με μία διαφορά: οι αγοραίες ατάκες που απάγγελαν οι πειναλέοι ηθοποιοί τότε, προκαλούσαν το γέλιο του φιλοθεάμονος κοινού που γέμιζε τα καφενεία, ενώ οι χοντροκομμένες ατάκες του κωμικού της παράστασης της Πέμπτης ούτε καν τη θυμηδία δεν προκαλούσαν. Το αντίθετο, προκαλούσαν αηδία. Εγώ τουλάχιστον αισθάνθηκα αδιασπαστός γιατί ο κ. αντιπρόεδρος της κυβέρνησης και πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ πρόσβαλε την αισθητική μου, αλλά κυρίως τη νοημοσύνη μου.

Από τα πρώτα βήματα στο πεδίο της πολιτικής ο κ. Βενιζέλος έδειξε ότι διαθέτει όλα τα «προσόντα» για να διαπρέψει: αμοραλισμό, χαμαιλεοντισμό, αλαζονεία, ναρκισσιισμό, εξουσιομανία. Κατά το παρελθόν είχα αποκαλέσει τον κ. Βενιζέλο μια φούσκα του πολιτικού χρηματιστηρίου. Λάδι μπόλικο και τηγανίτα τίποτα, όπως λέει και η λαϊκή παροιμία. Τον θυμάμαι την εποχή του νόμου για τον βασικό μέτοχο στα ΜΜΕ, όταν το πρωί νομοθετούσε στη Βουλή και το βράδυ έτρεχε στους εκδότες να τους εξηγήσει πως δεν θα εφαρμοζόταν ο νόμος. Τον θυμάμαι την εποχή της μάχης του με τον κ. Παπανδρέου για την αρχηγία του ΠΑΣΟΚ, όταν, μετά την κατά κράτος ήττα του, δήλωσε υποταγή στον νικητή, πουλώντας τους πιο στενούς του

συνεργάτες. Ρωτήστε επ' αυτού τον κ. Λοβέρδο. Ήμουν επεικής. Με την εμφάνιση της Πέμπτης αναδεικνύεται σε τσαρλατάνο της πολιτικής.

Βρίσκετε ανάρμοστο αυτόν τον χαρακτηρισμό; Εγώ βρίσκω ότι τίποτα δεν είναι πιο ανάρμοστο, πιο προκλητικό, πιο προσβλητικό, από έναν πολιτικό που απευθύνεται στους πολίτες θεωρώντας τους ηλιθίους. Γιατί μόνο ηλιθίους θα μπορούσε να πείσει το επικείμενο του προέδρου του ΠΑΣΟΚ ότι «αυτά που είπε ο κ. Τσίπρας είναι η υποστήριξη των παλιών αμαρτωλών συμβάσεων για τα υποβρύχια». Για τις οποίες αμαρτωλές συμβάσεις, όταν διαδέχθηκε τον κ. Τσοχατζόπουλο στο υπουργείο, όχι μόνο δεν είδε, δεν άκουσε, δεν έμαθε (όπως και με τη λίστα Λαγκάρντ), αλλά τις προέκτεινε «βελτιωμένες και επαυξημένες». Είπε και άλλα ευτράπελα ο κ. Βενιζέλος στην ίδια ομιλία, όπως ότι «ο ΣΥΡΙΖΑ τρέμει την πρωτοβουλία της Σώτης και των λοιπών 57 και ότι το ΠΑΣΟΚ είναι το μόνο κόμμα που αντιστέκεται στην Ευρώπη της Δεξιάς του συντηρητισμού και του νεοφιλελευθερισμού». Η πολιτική είναι, λένε, ένα επάγγελμα για το οποίο η «παραπλάνηση του λαού» θεωρείται δεδομένη και μερικώς αποδεκτή. Αλλά τα όσα έχει πει ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ τις τελευταίες ημέρες ήταν πέραν κάθε πολιτικής παραπλάνησης.

Παραπέμπει σε κατάσταση μιας βαθιάς νευρικής κρίσης. Ή σε ένα κόμμα από κλεφτρόνια που έχουν πανικοβληθεί επειδή πιάστηκαν επ' αυτοφώρω να βουτάνε το πορτοφόλι και προσπαθούν απελπισμένα να διασωθούν.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

Ποιος κυβερνά αυτόν τον τόπο;

Η σκληρότητα των εκπροσώπων της τρόικας απέναντι στην κοινωνία και τα προβλήματα επιβίωσης των ανθρώπων της δεν είναι καινούργιο φαινόμενο. Στην Ελλάδα αυτό το ζούμε καθημερινά τα τελευταία τριάντα χρόνια. Δανειστές και κυβέρνηση, πισωμένοι χέρι χέρι, έχουν επιβάλει το μονόδρομο του Μνημονίου και τις πολιτικές άγριας λιτότητας εις βάρος της συντριπτικής πλειονότητας των πολιτών. Ωστόσο, τα αποτελέσματα των προγραμμάτων τους ουδόλως τους δικαιώνουν. Ούτε η κρίση υποχωρεί ούτε η έξοδος φαίνεται στον ορίζοντα.

Η πρακτική αυτή δεν απαντά σε κάποια ελληνική ιδιαιτερότητα. Αποτελεί πάγια θέση του νεοφιλελεύθερου δόγματος, που κυριαρχεί εδώ και χρόνια στην κεντρική ευρωπαϊκή (και όχι μόνο) πολιτική σκηνή. Ο κ. Τόμσεν και η παρέα του δεν αυτοσχεδιάζουν. Ακολουθούν πιστά τις αρχές μιας θεωρίας που βάζει τα κέρδη πάνω από τους ανθρώπους. Που θεοποιεί την αγορά και θάβει την κοινωνία.

Για το λόγο αυτό άλλωστε η συγκεκριμένη πολιτική δεν υπόκειται σε διορθωτικές παρεμβάσεις. Το περίφημο «λάθος» του ΔΝΤ, στον υπολογισμό του δημοσιονομικού πολλαπλασιαστή, εκτίναξε την ύφεση της ελληνικής οικονομίας σε ανυπολόγιστα ύψη. Και βύθισε την ελληνική κοινωνία στα τάρταρα της εξαθλίωσης. Ομως ουδείς εκ των δανειστών διανοείται να αλλάξει πορεία.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με την

αύξηση του φόρου στο πετρέλαιο θέρμανσης, με στόχο την πάταξη του λαθρεμπορίου. Τι κι αν δεν αγοράζει σχεδόν κανείς πετρέλαιο! Τι κι αν δεν έχει αποδώσει καθόλου έσοδα στο Δημόσιο! Τι κι αν έχει φουντώσει η αιθαλομίχλη και απειλεί τη δημόσια υγεία.

Η τρόικα ούτε που διανοείται να τον μειώσει. Οι τεχνοκράτες του ΔΝΤ, της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ακολουθούν με θρησκευτική ευλάβεια τον «μπούσουλα» που συντάξαν στα ζεστά γραφεία τους και αδιαφορούν παγερά για τις κοινωνικές επιπτώσεις των μέτρων που εκείνοι αποφασίζουν.

Οι δανειστές δεν ενδιαφέρονται για το αν η μεγάλη πλειονότητα των πολιτών της χώρας θα ξεπαγιάσει το χειμώνα, επειδή δεν μπορεί να προμηθευτεί πετρέλαιο στην ακριβή τιμή στην οποία έχει φτάσει τα τελευταία δύο χρόνια, μετά το διπλασιασμό του φόρου. Δεν κατανοούν επίσης ότι αυτό στρέφεται και κατά των κρατικών εσόδων. Επιμένουν μέχρι τέλους, με κυνικό μάλιστα τρόπο, στην ανάληψη κοινωνικά πολιτική τους. Το θέμα εδώ είναι τι κάνει επιτέλους η κυβέρνηση. Γιατί ένας από τους λόγους που νομιμοποιεί το ρόλο της είναι η πρόσπιση του δημόσιου συμφέροντος, της υγείας και της ζωής των πολιτών. Που σήμερα απειλούνται σοβαρά. Επομένως, αυτή είναι κυβέρνηση των πολιτών; Ή κυβέρνηση που εκπροσωπεί τους δημίους των πολιτών;

ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΗΡΕΜΙΑ ΚΑΙ ΣΟΒΑΡΟΤΗΤΑ

Η αντιμετώπιση του νεοαζιτισμού δεν ολοκληρώθηκε με τη σύλληψη της ηγεσίας της Χρυσής Αυγής. Τα κόμματα οφείλουν να αντιληφθούν ότι πρόκειται για μαραθώνιο και όχι για αγώνα ταχύτητας. Αυτό δείχνει η δημόσια επανεμφάνιση των νεοαζι με

νές προκλήσεις και η δημοσκοπική αντοχή τους. Η δημοκρατία έχει την υποχρέωση να αντιμετωπίσει πέρα από τις ποινικές πτυχές της δράσης των χρυσαυγίτων και τις ανατριχιαστικές ιδέες που πρεσβεύουν. Είναι προφανές ότι οι ιδέες αυτές μπορεί να

βρουν πρόσφορο έδαφος μόνο σε ένα περιβάλλον απαξίωσης της πολιτικής και των πολιτικών - και αυτό συμβαίνει εσχάτως, με ευθύνη κομμάτων του συνταγματικού τόξου. Διατυπώθηκε η επικίνδυνη θεωρία των δύο άκρων που απενοχοποιεί τη Χρυ-

ΤΑ ΝΕΑ

σή Αυγή, αφού τη θέτει στην ίδια μοίρα με την αξιωματική αντιπολίτευση. Ο ΣΥΡΙΖΑ, από την πλευρά του, επέλεξε να απαντήσει μέσω μιας άκρατης - και χωρίς στοιχεία - σκανδαλογίας. Ας συνέλθουν: η κρίσιμη συγκυρία απαιτεί ηρεμία και σοβαρότητα.